

ПРИСТРАСТІ НАВКОЛО КАРБОВАНЦІЯ

Панорама

Святкування з приводу путчу в Росії змінилися прозою життя, і планити податків знову дізналися про падіння курсу карбованця щодо долара. Цього разу їх співвідношення дорівнює 210:1.

А що ж буде далі? — запитує себе оглядач. Пізнання, зауважимо, непросте. Там, яким, на початку реформ, тимчасове оздоровлення фінансів чимало аналітиків вважали раз і назавжди завершеним явищем і успіхи російської валюти приписували гайдарівському кабінету. Чому ж на останніх біржових торгах американський долар «поважчав» зразу на 22 відсотки? А вже російський уряд саме на серпень робив основну ставку в своїх реформах, прогноуючи не тільки стабілізацію фінансів, але й початок внутрішньої конвертованості карбованця.

Сам Єгор Гайдар у короткому інтерв'ю закликав промишловців не впадати в паніку, посилає на об'єктивні економічні закони, які дають позабаченням людей і політиків.

На його думку, біржові торги продемонстрували послаблення позиції Центробанку, його неспроможність запровадити чіткий валютний контроль. Звичайно, Єгор Тимурович міг навести й ще чимало об'єктивних чинників, що похитнули курс багатостраждального карбованця. Проте очевидно одне: уряд і керівництво ЦБР так само, як герої кризовської байки, по-своєму бачать кінцеві цілі реформ — віз проблем тягнуть в різні кінці. Для прикладу, в реєстрації по сьогодні виходить пристрасі про доцільність списання з підприємства держсекретів взаємних боргів — ця операцію провадить відповідно до указу Бориса Єльцина.

Центробанк вважає її за єдину розумну міру за умов загостреної кризи неплатежів, відрачує отпових цін від роздрібних. Гайдар — увелений у протилежному — підприємств, що загрузили в боргах (це й залишили з вини уряду без оборотних засобів), маючі збанкрутувати. З такими пропозиціями у штабі реформ важко розраховувати на довір'я до російських властей з боку промишловців. Вони втрачаються в міру того, як реєстрація входить у стихію ринку. І не тільки в середній Росії.

За повідомленнями в пресі від реформ викликає досить різку критику з боку Міжнародного валютного фонду. Його експерти докоряють Гайдару і кабінетові за зростаючу інфляцію, величезний дефіцит бюджету. Не знає, чи держави Росія від МВФ ті мільярди?

Ді Доларів, що мають «платити» в реалізацію економічних програм? Повернімося до карбованця. На його стабілізацію як ніколи впливають іноземні приватні інвестиції. На старій реформі саме на полік валютних впливань і покладали надію в уряді. Схоже, ситуація змінилась. Перший віце-прем'єр В. Шумейко заявив: західні бізнесмени неохоче вкладають кошти в російську економіку, їм сильний партнер на світовому ринку невидідає.

Серед намічених урядом основних напрямків поглиблення реформ важливе місце відведене приватизації, розпродажу державної власності. Але чи зможуть розбити державчу монополію ваучери, тобто, приватизаційні чеки? Як потім з асуалось: простою платіжнику податків від багатовідержави належить зовсім мізерний

Чи потрібні голубі каски ООН у Молдові?

У сусідів

У Молдові, здається, почали усвідомлювати: мир у Придністров'ї — не тільки припинення самовинищення народів. З'явилася можливість залучити до країни західних бізнесменів. Президент Снегур, виступаючи у День незалежності республіки, відзначив, що з встановленням стабільності в Львові пережжі він сподівається на приплив іноземних інвестицій у молдовську економіку.

Та чи полинуть до Молдови банкі доларові рили, поки невдоволено. Але те, що кожний день миру зберігає казні мільйони карбованців, безсумнівно. Лише за місяць після введення у зону конфлікту миротворчих сил Молдову підписано ряд важливих економічних угод з іншими державами. Крім того, починають налагоджуватися роздривні зв'язки між республікою і країнами СНД, у тому числі й Україною.

15 мільярдів карбованців потрібно буде реєструвати на будівельну зручності нового. Планом утримання 43-тисячної національної армії. Доламо до цього втрати від посухи, неухильне падіння виробництва практично на всіх промислових підприємствах, паралель будівельних галузі, і стане зрозумілою фраза, останнім часом така популярна у Молдові: «Поганий мир краший від доборі війни».

А у Придністров'ї побувала місія ООН. Це другий приїзд групи міжнародних експертів до Молдови, перший відбувся два місяці тому у розпал бойових дій. Тоді у Бендерах була обстрілана машина під прапором ООН. І переговори у місті не відбулися. У свій останній приїзд члена делегації відзначили різкі зміни, коли у Бендерах, крім солдатів із знаками миротворчих сил та правоохоронних органів, інших осіб у військової форми вже нема. Місто залковує рани. Хоча 4,2 мільярда кар-

бованців, необхідних для відбудови зруйнованого, знайти непросте. Окрім допомоги Траспотою, її готові надати і Кишинів. Прем'єр-міністр Молдови А. Сангелі, який відвідав місто, саме про це говорив з керівниками міськради. Штрих, що заслуговує на увагу. А. Сангелі — перший з молдовських керівників, який не був зустрінутий у штики у Придністров'ї з часів ще «мовних» страйків у російськомовному регіоні. У Придністров'ї вважають, що новий прем'єр і його кабінет можуть насправді стати урядом національної згоди.

Представники МЗС чотири роки держав — Молдови, України, Росії, Румунії, що працюють у реєструванні, відзначають атмосферу довіря в об'єднаній контрольній комісії і готовність її членів до компромісів. Але при цьому висловлюють спільну думку: миротворчі сили створили умови для того, щоб змогли домогтися політики. Кожен день зволікання з такими рішеннями працює проти миротворчих процесів, що почалися. А політичні дискусії щодо статусу республіки, про початок яких заявив Президент Снегур, поки що дали поновлення роботи змішаного парламентської комісії не просунулись.

Що стосується місії ООН, то висновки про стабілізацію обстановки в зоні конфлікту, зроблені нею під час поїздки, ставлять під сумнів необхідність присутності тут голубих касок цієї міжнародної організації. Особливо, якщо врахувати дефіцит бюджету самої ООН і витрати, потрібні для введення в Молдову її миротворчих загонів.

Мають, придністровський варіант врегулювання конфлікту може стати моделлю для інших тарлях точок СНД. І простіше взяти те, що є під рукою, ніж простягати її за океан.

Світлана ЧАДА,
Кишинів.

Підготовка до проведення новітнього лідера республіки в засіданні часи, розгортається в Узбекистані. У дислокації нинішнього року йому виповнилося б сімдесят п'ять років.

Після історичної кампанії вярдитя Рашидова, що тривала майже десять років, рішення про його реєстрацію частинна населення республіки сприйняла зі схваленням. Очевидно, тут дається визнаки Редіяні промайдану Узбекистану на загальносоюзний галас під назвою «узбекська справа». Ще один момент.

Ірак Рашидова поховали у сквері в центрі Ташкента із ушануванням, рідним епохи застою. Але потім під прикртитя ночі перепоховали в іншому місці. Це теж було сприйнято в республіці неодноразово.

Рашидовський новий власті Узбекистану хотіли провести без зайвої помпезності, однак з'ясувалося, ситуація виходить з-під контролю. Коштові соратники партійного

лідера з числа обкомівських секретарів, привіторних журналістів поставили за мету представити його ледве чи не народним героєм, що стояв біля джерел теперішньої незалежності республіки. Особливо старалюється друзі-писемники небульчича, а ті з них, хто ще вчора проклинав Рашидова, сьогодні твердять протилежне. Виявляється, він був найкращим поетом, найкращим письменником, а герої його творів були й залишалися взірцем для наслідування.

Колішній Іллічевський район перейменовано в Рашидовський. Теж саме хотіли

РАШИДОВ ВОСКРЕСАЄ...

Люди з минулого

«Хтось із солдатів у Казахстані може викинути бомби і продати їх радикальними організаціям, які ніким не контролюються», — заявив Е. Теллер. Зі стратегічним ядерним озброєнням не повинно цього статися, бо вони громіздкі й потребують значних технічних засобів для свого транспортування, додав американський учений.

Є така думка

«Хтось із солдатів у Казахстані може викинути бомби і продати їх радикальними організаціям, які ніким не контролюються», — заявив Е. Теллер. Зі стратегічним ядерним озброєнням не повинно цього статися, бо вони громіздкі й потребують значних технічних засобів для свого транспортування, додав американський учений.

Пий до дна! «ЕПОС» ПІД ГРАДУСОМ

Ісаков — продовжує «елічну лінію» нашого виноробства. Добре відомо на території колишнього Союзу наш коньяк «Манас» (назвою його богатыр), марочне вино «Семетей» (також герої епохи).

Після «Сейтека» шампанвинкомбінат дешо відхилився від «елічної лінії» і перейде до випуску союдолого безалкогольного напою «Морек».

Евген ДЕНИСЕНКО,
Віпшек.

шматочок пирога — 10 тисяч карбованців. На такі гроші приватної власності не заведеш. А не буде конкуренції — не буде й стабілізації ні в політиці, ні у фінансах.

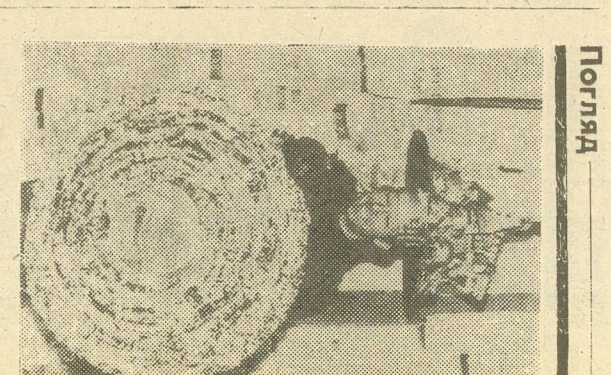
Очевидно, російський уряд сподівається на вже наступлює повне вивільнення ціл на енергоносій. Рація в цьому є. Для того, щоб зводити кінці з кінцями, підприємствам буде не до твердих валют, вільні кошти вони «кинуть» на купівлю нафтопродуктів.

Тільки чи надають карбованці? В кінцевому підсумку і виробники теж залопотять ціни на власну продукцію, нафтові монополісти зовсім нічого не виграють. А спирали інфляції почне розкручуватися з новою силою.

Володимир БАВЕНКО,
Москва.

І мабуть, присвоєли б, коли б не стався одна подія. Президент Узбекистану Іслам Карімов, виступаючи на засіданні Кабінету міністрів республіки, різко покрикнував істерію навколо імені Шерафа Рашидова. «Хто сьогодні найбільше говорить про Рашидова: колишні згоді й хабаданки, колишні партійцери й директори баєвнозаводів. Його ім'я всього лише ширма, вони хочуть реєструвати самих себе». Карімов сказав, що ця людину варто сприймати так само, якою вона була, не звеличувати й не створювати культу особи.

Зульфія РАСУЛІ,
Ташкент.

Погляд ФАНТАЗИЙ — НЕОБМЕЖЕНА

Людина з багатою уявою, Рейнхара Цаха — в.домині німці в Берліні художник-екстеріментатор. Його невеличка творча майстерня, що водночас є підприємством, розміщена в колішньому перукарському салоні на вулиці Тухолевської трасі. Він із задоволенням зустріє фотографів, що в дад дають більше вадли — на його погляд — авторські роботи.

На фото: ось такі, наприклад, «практичні» головні убори виготовив Р. Цаха.
Фото Центральний ТАРС.